

BIULETYN EDUKACYJNY

ZBIÓR INFORMACJI PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH ALIMENTACJI

BIULETYN CZĘŚĆ 1

Czym są alimenty? Kiedy możemy się ich domagać?

Od kogo możemy się ich domagać oraz w jakich okolicznościach i w jakiej wysokości?

Obowiązek alimentacyjny jest instytucją prawną, która ma zapewnić środki utrzymania, a w razie potrzeby także środki wychowania tym członkom rodziny, którzy nie są w stanie własnymi siłami zaspokoić swych usprawiedliwionych potrzeb. Zgodnie z art. 128 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, treścią obowiązku alimentacyjnego jest dostarczanie uprawnionemu przez zobowiązanego środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania. Obowiązek alimentacyjny zazwyczaj jest kojarzony z koniecznością uiszczenia sumy pieniężnej na utrzymanie dzieci, a czasem również na rzecz innych krewnych, którzy znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Obowiązujące przepisy oprócz tych osób, chronią również byłych małżonków, którzy mogą wystąpić do sądu o przyznanie alimentów od byłego małżonka. Małżonek, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia może żądać alimentów, jeżeli znajduje się w niedostatku. Natomiast w sytuacji, gdy jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, to małżonek niewinny może żądać od niego alimentów, jeżeli rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie jego sytuacji. Nie jest tu wymagane wykazanie istnienia niedostatku po stronie małżonka niewinnego.

1. Czym są alimenty?

Zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym, alimenty są świadczeniem polegającym na zapewnieniu środków utrzymania, a w miarę potrzeby, także służą wychowaniu osoby, która jest do nich uprawniona.

Alimenty co do zasady realizowane są poprzez regularne wypłacanie określonych kwot pieniężnych osobie uprawnionej lub jej opiekunowi.

Zobowiązanie alimentacyjne w polskim porządku prawnym ma charakter mieszany, oznacza to, że może ono polegać na zobowiązaniu do świadczeń majątkowych lub niemajątkowych. Zobowiązanie majątkowe, to po prostu świadczenie o charakterze pieniężnym, natomiast zobowiązanie niemajątkowe odnosi się do osobistych starań w zakresie utrzymania bądź wychowania uprawnionego.

2. Od kogo możemy się domagać alimentów?

Należy pamiętać, iż obowiązek alimentacyjny oraz wynikające z niego uprawnienia dotyczą osób pozostających w stosunku rodzinno-prawnym, tj. powstaje w wyniku zawarcia małżeństwa, urodzenia oraz przysposobienia.

Obowiązek dostarczenia uprawnionemu środków utrzymania oraz wychowania obciążają:

- krewnych w linii prostej (wstępnych i zstępnych),
- rodzeństwo.

Najczęściej występującym obowiązkiem alimentacyjnym jest ten między rodzicem a dzieckiem.

Obowiązek alimentacyjny trwa od urodzenia dziecka do osiągnięcia przez nie takiej sytuacji życiowej oraz zawodowej, że może samodzielnie zaspokajać swoje usprawiedliwione potrzeby. Obowiązek alimentacyjny nie wygasa w momencie osiągnięcia przez dziecko pełnoletności. Obowiązek alimentacyjny rodzica względem dziecka wygasa dopiero w momencie, kiedy dziecko jest w stanie się samodzielnie utrzymać. Należy pamiętać, że dziecko powinno dokładać również wszelkich starań, aby móc utrzymać się samodzielnie. Alimenty mają pomóc dziecku między innymi w zdobyciu wykształcenia umożliwiającego podjęcie pracy zarobkowej.

Pamiętaj! Nie tylko na rodzicach ciąży obowiązek alimentacyjny. Rodzice również mogą domagać się alimentów od swoich dzieci, jeśli żyją w niedostatku, a możliwości finansowo-majątkowe dzieci pozwalają na alimentację rodzica.

Matka dziecka pozamałżeńskiego również może domagać się od ojca dziecka alimentów w związku z ciążą i porodem. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy przewiduje taką sytuację i reguluje, to iż ojciec dziecka pozamałżeńskiego ma obowiązek pokryć:

- wydatki związane z ciążą i porodem, np. wydatki związane z wyprawką dla dziecka,
- koszty trzymiesięcznego utrzymania matki w okresie porodu (z ważnych powodów – przez okres dłuższy), np. koszty wyżywienia matki, leczenia,
- odpowiednią część innych koniecznych wydatków lub szczególnych strat majątkowych, jakie wskutek ciąży i porodu poniosła matka, np. dodatkowe leki, wydatki związane z komplikacją w czasie trwania ciąży.

W polskim systemie prawa mamy również styczność z obowiązkiem alimentacyjnym małżonka:

· ALIMENTY DLA MAŁŻONKA W NIEDOSTATKU:

Otóż małżonek, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia może żądać alimentów, jeżeli znajduje się w niedostatku. W takim przypadku zakres świadczeń powinien odpowiadać usprawiedliwionym potrzebom małżonka uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego. Przepisy wprost nie określają pojęcia „niedostatku”. „Niedostatek stanowiący podstawę zasądzenia alimentów na rzecz rozwiedzionego małżonka (art. 60 § 1 k.r.i.o.) ma charakter względny, stąd małżonek domagający się alimentów winien w pełni wykorzystać wszystkie możliwości w celu uzyskania dochodów niezbędnych do zaspokojenia usprawiedliwionych własnych potrzeb” – uznał Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 10 lutego 2004 r. (I ACa 1422/2003). Jeżeli obowiązek płacenia alimentów spoczywa na małżonku, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, to co do zasady wygasa on z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu. Termin ten ulega przedłużeniu tylko ze względu na wyjątkowe okoliczności.

· ALIMENTY OD MAŁŻONKA WYŁĄCZNIE WINNEGO:

W sytuacji, gdy jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, to małżonek niewinny może żądać od niego alimentów, jeżeli rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie jego sytuacji. Nie jest tu wymagane istnienie niedostatku. Roszczenie alimentacyjne od małżonka uznanego za wyłącznie winnego rozkładu pożycia nie wygasa na skutek upływu czasu. Obowiązek alimentacyjny wygasa wskutek zawarcia małżeństwa przez małżonka uprawnionego dotychczas do alimentów.

2. Od kogo możemy się domagać alimentów?

Należy pamiętać, iż obowiązek alimentacyjny oraz wynikające z niego uprawnienia dotyczą osób pozostających w stosunku rodzinno-prawnym, tj. powstaje w wyniku zawarcia małżeństwa, urodzenia oraz przysposobienia. Obowiązek dostarczenia uprawnionemu środków utrzymania oraz wychowania obciążają:

- krewnych w linii prostej (wstępnych i zstępnych),
- rodzeństwo.

Najczęściej występującym obowiązkiem alimentacyjnym jest ten między rodzicem a dzieckiem. **Obowiązek alimentacyjny trwa od urodzenia dziecka do osiągnięcia przez nie takiej sytuacji życiowej oraz zawodowej, że może samodzielnie zaspokajać swoje usprawiedliwione potrzeby. Obowiązek alimentacyjny nie wygasa w momencie osiągnięcia przez dziecko pełnoletności.** Obowiązek alimentacyjny rodzica względem dziecka wygasa dopiero w momencie, kiedy dziecko jest w stanie się samodzielnie utrzymać. Należy pamiętać, że dziecko powinno dokładać również wszelkich starań, aby móc utrzymać się samodzielnie. Alimenty mają pomóc dziecku między innymi w zdobyciu wykształcenia umożliwiającego podjęcie pracy zarobkowej.

Pamiętaj! Nie tylko na rodzicach ciąży obowiązek alimentacyjny. Rodzice również mogą domagać się alimentów od swoich dzieci, jeśli żyją w niedostatku, a możliwości finansowo-majątkowe dzieci pozwalają na alimentację rodzica.

Matka dziecka pozamałżeńskiego również może domagać się od ojca dziecka alimentów w związku z ciążą i porodem. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy przewiduje taką sytuację i reguluje, to iż ojciec dziecka pozamałżeńskiego ma obowiązek pokryć:

- wydatki związane z ciążą i porodem, np. wydatki związane z wyprawką dla dziecka,
- koszty trzymiesięcznego utrzymania matki w okresie porodu (z ważnych powodów – przez okres dłuższy), np. koszty wyżywienia matki, leczenia,
- odpowiednią część innych koniecznych wydatków lub szczególnych strat majątkowych, jakie wskutek ciąży i porodu poniosła matka, np. dodatkowe leki, wydatki związane z komplikacją w czasie trwania ciąży.

W polskim systemie prawa mamy również styczność z obowiązkiem alimentacyjnym małżonka:

· ALIMENTY DLA MAŁŻONKA W NIEDOSTATKU

Otóż małżonek, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia może żądać alimentów, jeżeli znajduje się w niedostatku. W takim przypadku zakres świadczeń powinien odpowiadać usprawiedliwionym potrzebom małżonka uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego

Przepisy wprost nie określają pojęcia „niedostatku”. „Niedostatek stanowiący podstawę zasądzenia alimentów na rzecz rozwiedzionego małżonka (art. 60 § 1 k.r.i.o.) ma charakter względny, stąd małżonek domagający się alimentów winien w pełni wykorzystać wszystkie możliwości w celu uzyskania dochodów niezbędnych do zaspokojenia usprawiedliwionych własnych potrzeb” – uznał Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 10 lutego 2004 r. (I ACa 1422/2003).

Jeżeli obowiązek płacenia alimentów spoczywa na małżonku, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, to co do zasady wygasa on z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu. Termin ten ulega przedłużeniu tylko ze względu na wyjątkowe okoliczności.

· ALIMENTY OD MAŁŻONKA WYŁĄCZNIE WINNEGO:

W sytuacji, gdy jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, to małżonek niewinny może żądać od niego alimentów, jeżeli rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie jego sytuacji. Nie jest tu wymagane istnienie niedostatku.

Roszczenie alimentacyjne od małżonka uznanego za wyłącznie winnego rozkładu pożycia nie wygasa na skutek upływu czasu. Obowiązek alimentacyjny wygasa wskutek zawarcia małżeństwa przez małżonka uprawnionego dotychczas do alimentów.

3. Kiedy możemy się domagać alimentów i w jakiej wysokości?

Ustalając obowiązek alimentacyjny, pod uwagę bierze się:

- **Stan potrzeby, czyli niedostatek** – oznacza to sytuację, w której uprawniony nie może utrzymać się samodzielnie, a dokładniej – nie może zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb.
- **Możliwość wykonania** – należy przez to rozumieć możliwości zarobkowe lub majątkowe zobowiązanego do świadczenia obowiązku alimentacyjnego.

Usprawiedliwione potrzeby uprawnionego powinny być zaspokojone w takim stopniu, aby zapewnić uprawnionemu minimum egzystencji oraz pozwolić mu funkcjonować w normalnych warunkach. Ustalając usprawiedliwione potrzeby bierze się pod uwagę takie czynniki jak:

- wiek uprawnionego,
- stan zdrowia uprawnionego,
- miejsce zamieszkania uprawnionego oraz środowisko,
- wykształcenie i zainteresowania uprawnionego.

Możliwości majątkowe i zarobkowe obowiązanego odnoszą się do faktycznie uzyskiwanych przez zobowiązanego dochodów oraz możliwych dochodów do uzyskania, gdyby zobowiązany wykorzystał wszelkie możliwości w zakresie starań o zarobek.

Wysokość alimentów nie została uregulowana żadnym przepisem prawnym. W obrocie prawnym mówi się jedynie o tym, iż wysokość alimentów zależna jest od potrzeb uprawnionego i możliwości zarobkowych zobowiązanego. Wobec tego, wnosząc np. pozew o rozwód możemy żądać dowolnej kwoty alimentów, jednak trudno jest przewidzieć, czy Sąd przychyli się do naszego żądania. Każda sprawa jest rozpatrywana indywidualnie z uwzględnieniem powyższych przesłanek.

W przypadku ustalenia wysokości alimentów na małżonka, w prawie rodzinnym spotykamy się z postulatem tzw. równej stopy życiowej. Małżonek zobowiązany do świadczenia alimentacyjnego powinien mieć porównywalne standardy życia jak drugi z małżonków. Natomiast, w sytuacji ustalenia alimentów na dziecko mamy do czynienia z nieco odmienną sytuacją. Tutaj nie można powoływać się na równą stopę życiową dziecka i rodzica, ponieważ to rodzic ma zapewnić odpowiednie warunki utrzymania i wychowania dziecka.

Pamiętaj! Zgodnie z art. 135 § 2 k.r.o., na zakres świadczeń alimentacyjnych nie wpływają:

- świadczenia z pomocy społecznej lub funduszu alimentacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993), podlegające zwrotowi przez zobowiązanego do alimentacji,
- świadczenia, wydatki i inne środki finansowe związane z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- świadczenie wychowawcze, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2023 r. poz. 810 I 1565)
- świadczenia rodzinne, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390, 658 I 1429)
- rodzicielskie świadczenie uzupełniające, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1051).

Uzyskiwanie powyższych świadczeń nie wpływa zatem na zmniejszenie wysokości należnych alimentów od zobowiązanego.

BIULETYN CZĘŚĆ 2

Pozew o alimenty – wszystko co należy wiedzieć, aby go prawidłowo sporządzić.

W praktyce, najbardziej rozpowszechnionym sposobem na określenie obowiązku alimentacyjnego jest świadczenie pieniężne, które płatne jest w sposób periodyczny w kwotowo określonej wysokości. Chcąc uzyskać świadczenie alimentacyjne należy złożyć do sądu pozew o alimenty. Najczęściej składanym do sądu powództwem jest to przeciwko rodzicowi. Poniżej zostanie szczegółowo omówiony wzór takiego pozwu.

1. Pozew o alimenty – wzór

Miejscowość, data

Sąd Rejonowy w miejscowości
Wydział
adres Sądu

Powód/Powódka:

imię i nazwisko dziecka, PESEL, adres zamieszkania
reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego:
imię i nazwisko matki/ojca, adres zamieszkania

Pozwany/Pozwana:

imię i nazwisko, PESEL, adres zamieszkania

Wartość przedmiotu sporu: kwota zł

Pozew o alimenty

Działając w imieniu małoletniego powoda **imię i nazwisko dziecka**, wnoszę o:

- zasądzenie od pozwanego/pozwanej **imię i nazwisko** na rzecz małoletniego powoda/powódki **imię i nazwisko dziecka** alimentów w wysokości **kwota** zł (słownie: kwota słownie) miesięcznie, płatnych z góry do dnia określenia dnia każdego miesiąca, wraz z odsetkami ustawowymi w wypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, przy czym świadczenie to ma być płatne do rąk przedstawiciela ustawowego powoda/powódki, tj. imię i nazwisko,
- przeprowadzenie i dopuszczenie dowodów z dokumentów załączonych do pozwu: wymienić dokumenty załączone do pozwu, na fakt: wskazać po co je załączamy i czego mają dowodzić,
- przeprowadzenie i dopuszczenie dowodów z zeznań świadków podać imiona i nazwiska oraz adresy na fakt: wskazać na jakie fakty mają zeznawać świadkowie,
- przeprowadzenia rozprawy także pod nieobecność Powoda,
- nadanie na zasadzie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c. rygoru natychmiastowej wykonalności wyrokowi zasądzającemu alimenty,
- wydanie wyroku zaocznego, opatrzonego rygorem natychmiastowej wykonalności, w przypadkach prawem przewidzianych,

· na podstawie art. 730 § 1 w zw. z art. 753 § 1 k.p.c. wnoszę o udzielenie zabezpieczenia roszczenia o alimenty przez zobowiązanie Pozwanego/Pozwanej do świadczenia na czas trwania postępowania na rzecz małoletniego/małoletniej **kwoty** zł (słownie: **kwota słownie**) miesięcznie, płatnych z góry do dnia **określenie dnia** każdego miesiąca, wraz z odsetkami ustawowymi w wypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, przy czym świadczenie to ma być płatne do rąk przedstawiciela ustawowego powoda/powódki, tj. **imię i nazwisko**, poczynając od dnia wniesienia pozwu.

· zasądzenie od pozwanego/pozwanej **imię i nazwisko** na rzecz małoletniego powoda/powódki **imię i nazwisko** zwrotu kosztów procesu.

Uzasadnienie

.....

2. Omówienie wzoru.

Pamiętaj, każde pismo składane do Sądu powinno określać miejsce oraz datę jego sporządzenia. Informację taką zamieszcza się co do zasady w prawym górnym rogu.

W przypadku wyboru Sądu, do którego powinniśmy złożyć pozew, stosujemy przepis art. 32 Kodeksu Postępowania Cywilnego, zgodnie z którym, **pozew o alimenty kierujemy do Sądu Rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania uprawnionych** – np. dzieci.

Koniecznym elementem jest wskazanie niezbędnych danych, takich jak imię i nazwisko, PESEL, adres zamieszkania. Pamiętaj! Jeżeli dziecko jest małoletnie, nie może występować przed Sądem samodzielnie, wówczas to przedstawiciel ustawowy występuje w roli reprezentanta dziecka.

Kolejnym z niezbędnych elementów pozwu jest wskazanie tzw. **wartości przedmiotu sporu**. Kwotę tę oblicza się mnożąc żądane alimenty razy 12, czyli np. jeśli żądamy kwoty 400 zł miesięcznie alimentów, to wartość przedmiotu sporu wynosić będzie 4 800 zł.

Pisma kierowane do Sądu powinny mieć tytuł. W omawianym przez nas przypadku mamy do czynienia z pozwem o alimenty.

Najważniejszą częścią takiego pozwu jest sprecyzowanie żądania. Według zamieszonego wzoru punkt 1 pozwu wskazujemy m.in. jakiej kwoty alimentów żądamy, do kiedy mają być płatne i co ważne – w jaki sposób mają być regulowane. Ważną kwestią jest też zgłoszenie żądania w zakresie zabezpieczenia roszczenia alimentacyjnego na czas trwania postępowania.

Uzasadnienie pozwu to jeden z ostatnich elementów pozwu. W uzasadnieniu należy wskazać takie okoliczności jak:

- pochodzenie dziecka, data urodzenia dziecka,
- informacja o płatnościach alimentów przez pozwanego/pozwaną (czyli jaka wysokość, do jakiego dnia oraz sposób płatności),
- koszty utrzymania dziecka (np. wyżywienie, leczenie, zainteresowania),
- określenie możliwości finansowych strony pozwanej (tj. źródło zarobków),
- opis sytuacji rodzinnej rodziców dziecka.

Pamiętaj! Poza wymienionymi powyżej elementami, w uzasadnieniu można zawrzeć inne informacje, które przyczynią się do rzetelnego i szybszego rozpoznania sprawy, a wynikające z indywidualnej sytuacji.

Ważne! Strona domagająca się alimentów nie ponosi opłat sądowych!

3. Czym są dowody? Czyli załączniki do pozwu.

Dowody/Załączniki w pozwie stanowią dla Sądu również kluczową rolę. Pomagają one na weryfikację naszych żądań. Oprócz dowodów z dokumentów ważnym źródłem dowodowym są źródła osobowe, czyli zeznania świadków.

Obligatoryjnym załącznikiem omawianego pozwu jest jego odpis. Odpis pozwu stanowi taki sam egzemplarz, jaki został złożony do Sądu, który po złożeniu do sądu jest następnie doręczany przez sąd do strony przeciwnej.

Do pozwu należy dołączyć również odpis skrócony aktu urodzenia dziecka, które ubiega się o alimenty. Co więcej, dla potwierdzenia sytuacji finansowo-materialnej warto dołączyć:

- potwierdzenia przelewów/faktury, które związane są z kosztami utrzymania dziecka, choć nie jest to element obligatoryjny. Jeśli nie dysponujemy żadnymi paragonami/fakturami możemy sporządzić spis kosztów,
- jeżeli dziecko choruje – stosowne zaświadczenie od lekarza specjalisty potwierdzające chorobę,
- rachunki, opłaty związane z utrzymaniem domu/mieszkania, w którym dziecko zamieszkuje, bądź spis tych kosztów,
- zaświadczenie o wysokości zarobków osoby reprezentującej małoletniego, lub zaświadczenie od samego ubiegającego się o alimenty,
- inne dokumenty, jeżeli mogą okazać się istotne przy ustaleniu wysokości alimentów.

Co ważne, jeżeli dziecko pochodzi ze związku małżeńskiego, należy dołączyć odpis aktu małżeństwa, ewentualnie odpis wyroku rozwodowego czy separacyjnego.

Pamiętaj, pisząc pozew o alimenty, warto skonsultować go z prawnikiem, aby mieć pewność, że spełnia on wszelkie wymogi formalne. Osoby, które nie są w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej mają możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej można uzyskać pomoc w sporządzeniu pozwu.

BIULETYN CZĘŚĆ 3

Wyrok zasądający alimenty, a niewyplacalność dłużnika alimentacyjnego. Jak uzyskać świadczenie z Funduszu Alimentacyjnego?

Wyroki alimentacyjne stanowią nieodłączny element systemu prawnego, który ma na celu zapewnienie sprawiedliwości oraz wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, zwłaszcza w przypadku rozpadu związku małżeńskiego lub zakończenia związku partnerskiego. To środki prawne, które mają na celu zapewnić godne warunki życia dla uprawnionych osób, zwłaszcza dzieci, które często są najbardziej bezbronne w takich sytuacjach.

Głównym celem wyroku alimentacyjnego jest zapewnienie odpowiednich warunków bytowych i utrzymania dla osób uprawnionych, którzy mogą znajdować się w trudnej sytuacji finansowej po zakończeniu związku małżeńskiego. W praktyce wyrok alimentacyjny określa kwotę pieniężną lub inne formy wsparcia, jak np. opłacanie rachunków czy ubezpieczeń, które jedna strona musi regularnie przekazywać drugiej stronie na określonych zasadach, często do momentu osiągnięcia przez dziecko samodzielności.

1. Niewyplacalność dłużnika, a wyrok zasądający alimenty.

Częstą sytuacją jest, że osoba zobowiązana do obowiązku alimentacyjnego, dobrowolnie nie płaci alimentów ustalonych wyrokiem sądu czy ugodą zawartą przed mediatorem. W takiej sytuacji uprawnionemu przysługuje prawo do wszczęcia egzekucji na podstawie wyroku zasądającego alimenty, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

Jak rozpocząć egzekucję przyznanych alimentów? Na wstępie, należy złożyć stosowny wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego u Komornika Sądowego. Wniosek ten winien określać, jakie świadczenie ma stanowić przedmiot przymusowego wykonania.

Komornik działając na podstawie stosownego tytułu wykonawczego, może ściągać zarówno alimenty bieżące, czyli takie, które są regularnie płatne, jak i alimenty zaległe, czyli takie, które nie zostały opłacone np. zgodnie z orzeczeniem Sądu.

2. Fundusz Alimentacyjny.

Nierzadko osoby składające wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, spotykają się z sytuacją bezskuteczności tegoż postępowania – w takim przypadku wierzyciel (uprawniony) może skorzystać z pomocy państwa.

Obecnie pomoc alimentacyjną reguluje ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Dzięki tej ustawie wierzyciele mogą otrzymać pomoc w postaci wypłaty świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego. **Fundusz Alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa.**

Zgodnie z w/w ustawą, świadczenie z Funduszu Alimentacyjnego przysługuje obywatelom polski oraz cudzoziemcom w przypadkach określonych ustawą.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują dziecku do ukończenia przez nie 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia 25 roku życia. Jeśli jesteśmy w posiadaniu orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – świadczenie przysługuje bezterminowo.

· Gdzie złożyć wniosek o ustalenie prawa do świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego?

Osoby, które chcą się ubiegać o przyznanie świadczenia zobowiązane są do złożenia odpowiednich wniosków w gminach, które są właściwe dla nich ze względu na miejsce zamieszkania. Co ważne, zgodnie z w/w ustawą „Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustala się na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do organu właściwego wierzyciela, nie wcześniej niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu.”

Ustawa jasno określa przyjmowanie nowych wniosków, tj. wnioski na nowy okres świadczeniowy są przyjmowane od dnia 1 sierpnia danego roku, a w przypadku wniosków składanych drogą elektroniczną – od dnia 1 lipca danego roku.

· Kryterium dochodowe.

Aby móc ubiegać się o świadczenia alimentacyjnego należy spełnić warunku określone jako kryterium dochodowe.

W obecnym okresie świadczeniowym, tj. od 01.10.2023 r. do 30.09.2024 r. pod uwagę brane są dochody członków rodziny uzyskane w roku 2022. **Obecnie, aby uzyskać omawiane świadczenie dochód nie może przekraczać 1 209 zł netto na osobę w rodzinie.**

Pamiętaj! Jeśli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę przekracza powyższą kwotę, o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia przysługująca danej osobie uprawnionej, to świadczenie z Funduszu Alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

Mając na uwadze treść art. 10 ust. 1 w/w ustawy, świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł na dziecko.

· Kiedy świadczenie z Funduszu Alimentacyjnego nie przysługuje?

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie będą przysługiwać w dwóch podstawowych przypadkach, tj., gdy dziecko:

- zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej,
- zawarło związek małżeński.

Pamiętaj! Gmina może wstrzymać wypłatę świadczenia, ale tylko w określonych sytuacjach! Stanie się tak, kiedy osoba uprawniona albo jej przedstawiciel ustawowy, którzy złożyli wniosek o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego:

- odmówili udzielenia lub nie udzielili, w wyznaczonym terminie, wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń,
- odmówili udzielenia organowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne informacji mających wpływ na skuteczność egzekucji lub udzielili informacji nieprawdziwych,
- nie podejmują świadczeń przez trzy kolejne miesiące kalendarzowe.

W sytuacji np. udzielenia niezbędnych wyjaśnień, gmina wznowi wypłatę świadczenia, ale gdy wznowienie wypłaty wstrzymanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego nie nastąpi do końca okresu świadczeniowego, prawo do świadczeń wygasa.

· Podstawowe dokumenty do złożenia wniosku o świadczenie z Funduszu Alimentacyjnego.

Poza złożeniem samego wniosku, istotne jest również dostarczenie do gminy niezbędnych dokumentów, które odegrają kluczową rolę w procedurze przyznawania omawianego świadczenia.

Do wniosku o ustalenie prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego należy dołączyć w szczególności:

- **uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby ubiegającej się o świadczenie,**
- zaświadczenia wydane przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego lub oświadczenia o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c i 30e ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, uzyskanym w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy,
- **oświadczenia o dochodzie członków rodziny** rozliczających się na podstawie przepisów o zryczałtowanym \podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, uzyskanym w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy,
- zaświadczenie lub oświadczenie o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- **oświadczenie o bezskuteczności egzekucji lub zaświadczenie od komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne stwierdzające bezskuteczność egzekucji** (za ostatnie dwa miesiące poprzedzające miesiąc złożenia wniosku) lub informacja właściwego sądu lub właściwej instytucji o podjęciu przez osobę uprawnioną czynności związanych z wykonaniem tytułu wykonawczego za granicą albo o niepodjęciu tych czynności w szczególności w związku z: - brakiem podstawy prawnej do ich podjęcia lub - brakiem możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą,
- **dokument stwierdzający wiek osoby uprawnionej,**
- odpis podlegającego wykonaniu orzeczenia sądu zasądzającego alimenty, odpis postanowienia sądu o zabezpieczeniu powództwa o alimenty, odpis protokołu zawierającego treść ugody sądowej lub ugody zawartej przed mediatorem,
- **zaświadczenie lub oświadczenie o uczęszczaniu osoby uprawnionej do szkoły lub szkoły wyższej,** w przypadku, gdy osoba uprawniona ukończyła 18 rok życia.

BIULETYN CZĘŚĆ 4

Przestępstwo tzw. „nie alimentacji”.

Zgodnie z art. 209 Kodeksu karnego:

§ 1. Kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 naraża osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 1a następuje na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub organu podejmującego działania wobec dłużnika alimentacyjnego.

§ 3. Jeżeli pokrzywdzonemu przyznano odpowiednie świadczenia rodzinne albo świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 1a odbywa się z urzędu.

§ 4. Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 1, który nie później niż przed upływem 30 dni od dnia pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego uiścił w całości zaległe alimenty.

§ 5. Sąd odstępuje od wymierzenia kary, jeżeli nie później niż przed upływem 30 dni od dnia pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego sprawca przestępstwa określonego w § 1a uiścił w całości zaległe alimenty, chyba że wina i społeczna szkodliwość czynu przemawiają przeciwko odstąpieniu od wymierzenia kary.

Rodzina do prawidłowego funkcjonowania potrzebuje środków materialnych, zaś głównym wyznacznikiem rozwoju rodziny jest zaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych. Przedmiotem tego przepisu jest ochrona rodziny, a w szczególności osoba uprawniona, a w zasadzie jej potrzeba zabezpieczenia materialnych podstaw egzystencji.

1. Czym jest uporczywa „nie alimentacja”?

Za uporczywą nie alimentację należy uznać zachowanie zobowiązanego, które polega na uporczywym uchylaniu się od nałożonego z mocy ustawy lub wyroku Sądu obowiązku łożenia na utrzymanie, np. dziecka. Co więcej zachowanie zobowiązanego, naraża osoby uprawnione na niemożność zaspokajania swoich podstawowych potrzeb życiowych.

Wobec powyższego, aby mówić o przestępstwie uporczywej nie alimentacji, konieczne jest wystąpienie trzech sytuacji:

- istnienie obowiązku łożenia na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby,
- uporczywe uchylanie się przez dłużnika alimentacyjnego od wykonywania tego obowiązku,
- osoba uprawniona w wyniku niewykonywania przez dłużnika alimentacyjnego ustawowego lub wynikającego z orzeczenia obowiązku narażona zostaje na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb.

Wszystkie wymienione wyżej przesłanki muszą być spełnione łącznie.

Należy pamiętać, że o popełnieniu przestępstwa nie alimentacji mówimy tylko wtedy, gdy zobowiązany do płacenia jest zdolny do ponoszenia kosztów alimentów, ale w sposób umyślny uchyla się od tego obowiązku. Jeżeli niepłacenie alimentów spowodowane jest przyczyną niezależną od zobowiązanego, nie możemy wówczas mówić o uporczywej niealimentacji

2. Gdzie zgłosić uporczywą nie alimentację? Zagrożenie karą i środkami karnymi.

Fakt niepłacenia alimentów należy zgłosić do odpowiednich organów ścigania, takich jak:

- Policja,
- Prokuratura.

Omawiane przestępstwo jest przestępstwem ściganym tylko i wyłącznie na wniosek strony. Z takim wnioskiem wystąpić może:

- osoba uprawniona,
- organ pomocy społecznej,
- organ podejmujący działania wobec dłużnika.

Ze względu na swój charakter, uporczywe uchylanie się od alimentacji zagrożone jest:

- karą grzywny,
- karą ograniczenia wolności,
- karą pozbawienia wolności.

Pamiętaj! Przestępstwo uporczywej nie alimentacji ulega przedawnieniu! W przypadku przestępstwa nie alimentacji przedawnienie następuje po upływie 5 lat od czasu nastąpienia skutku, czyli od czasu dokonania przestępstwa.

